

Lausunto asianumeroon VN/18125/2025

Taiteen perusopetuksen uudistaminen

Kiitämme esitysluonnoksen tekemiseen osallistuneita ja olemme iloisia siitä, että taiteen perusopetusta pidetään tärkeänä ja sitä halutaan parantaa. Taiteen perusopetuksen uudistamistyön tavoitteet ovat hyvät, mutta keinot ja toteutustavat aiheuttavat jonkin verran huolta. Nostan tässä esiin niitä ajatuksia, jotka omassa, Turussa toimivassa työyhteisössäni on noussut esiin.

Taustaksi:

Taiteen perusopetusta antava tanssikoulumme on suuri, vakiintunut ja merkittävä toimija, joka täyttää tänä vuonna 50 vuotta ja toimii yli kuntarajojen. Tästä huolimatta koulua ei ole koskaan otettu VOS-piiriin. Syyksi on annettu se, että koululta puuttuu Turun kaupungin säännöllinen tuki. Turussa taas tanssitaiteen perusopetusta ei ole kategorisesti tuettu. Nyt, Turun kaupungin uuden kulttuurijohtajan myötä, koulullemme on myönnetty joitakin yksittäisiä avustuksia, mutta säännöllinen tuki puuttuu edelleen. Koronapandemian ja taloudellisen epävakauden aikana koulun taloustilanne on heikentynyt huomattavalla tavalla ja siksi pääsy valtionavun piiriin olisi ensiarvoisen tärkeää. Tuntuu kurjalta, ettei pitkäjänteistä työtämme tueta.

Talous:

Esityksen mukaan VOS-oppilaitosten statukset säilyvät ”automaattisesti”, mutta toimintaa tullaan aktiivisesti seuraamaan. Toivottavasti tämä tapahtuu käytännössä riittävällä laajuudella. Tuen ulkopuolella olevilla kouluilla on tuskin minkäänlaisia mahdollisuuksia päästä mukaan, jos vanhoja toimijoita ei tipu pois. Työryhmä on ehdottanut 10 milj. euron lisäystä valtion talousarvioon, mutta jokainen ymmärtää ettei se ole realistinen tavoite. Valtion talous on erittäin heikko, eikä nykyinen hallitus tee todellakaan kulttuurimyönteistä politiikkaa.

Ehdotus: Olisiko mahdollista avata koko VOS-koulujen rahoitusmalli uusiksi? Voisivatko kaikki TPO-koulut lähteä liikkeelle samalta viivalta? Uudelleenjako olisi tarpeen, muuten usko todellisesta mahdollisuudesta päästä mukaan on erittäin heikko.

Lausunnossa TPO-toimijoita kannustetaan yhteistyöhön. Tanssikoulumme on tähän pyrkinyt ja konkreettisesti tehnytkin yhteistyötä esim. musiikin alan toimijoiden kanssa. Taloudellista tukea yhteistyöhön ei ole kuitenkaan saatu, haettu on.

Esitysluonnoksen mukaan uusi TPO otettaisiin käyttöön vuonna 2027. Se on jo hyvin pian, etenkin opetussuunnitelmien ja käytännön asioiden kannalta. TPO-kouluille tulee tästä valtavasti lisää työtä. Opetussuunnitelmia on tietenkin hyvä tarkastella ja tarpeen mukaan uusia, mutta tässäkin palataan rahaan: lisätyötä tulee paljon, mutta minkäänlaisia takeita siitä, että koulu saisi taloudellista tukea, ei ole. Tässä on hankala ristiriita.

Opintojen laajuus:

Esityksen mukaisesti jatkossa olisi vain yksi tutkinto ja sen tuntimäärä olisi 1000h, mutta tukea voisi saada max. 1500h asti. Tämähän nostaa nyt VOS-piirissä olevien laajan oppimäärän oppilaitosten tukea ja edelleen heikentää muiden mahdollisuutta päästä tuen piiriin.

Niille oppilaille, jotka ovat nyt olleet yleisessä oppimäärässä, tutkinnon laajuus tuplaantuu. Tämä tulee aiheuttamaan monissa kodeissa taloudellista huolta: miten maksaa kaksinkertainen lasku lapsen tai itsen harrastuksesta. 1000 tuntiin sitoutuminen voi myös tuntua hurjalta tai liian totiselta. Moni oppilas haluaa pitää harrastuksensa helppona ja käydä tunneilla kerran viikossa. Uuden tutkinnon 1000 tunnin täyttyminen veisi kerran viikossa harrastavalta oppilaaltamme noin 31 vuotta. Esityksen mukaan toimijoille jaettavaan rahaan vaikuttavat mm. tutkinnoista valmistuvien oppilaiden määrä, joten tätäkin puolta tulee mietittyä.

Siirtymäaika:

Miten pitkä siirtymäaika vanhasta tutkinnosta uuteen oppilaalle tulee? Tähän tarvittaisiin riittävän pitkä siirtymä, jotta esim. oppilas joka on nyt laajan oppimäärän perusopinnoissaan, ehtisi tehdä tutkintonsa (laajan syventävät opinnot ja lopputyö) valmiiksi.

Motivaatio:

TPO-tutkinnon suorituksella pitäisi olla oppilaalle entistä selkeämpi ja konkreettisempi hyöty. Miksi oppilaan kannattaa tavoitella todistusta? Me opettajat tiedämme, että sitkeä ja pitkäjänteinen opiskelu taiteen alalla on itsessään hyödyllistä ja antaa oppilaalle monia taitoja, joita hän voi hyödyntää myöhemmässä elämässään. Mutta miten perustella tätä oppilaalle itselleen? Olisiko mahdollista, että tutkinnon suorittanut esimerkiksi saisi lisäpisteitä taiteenalan jatko-opintoihin hakiessaan?

Harrastamisen Suomen malli ja Turun kaupungin Boostii-etu nuorille (TPO-toimijat eivät pääse tähän ainakaan vielä) ovat sinänsä hienoja hankkeita, mutta ne myös vievät taiteen perusopetukselta voimaa ja resursseja. Taiteen perusopetuksen toimijoiden on vaikeaa kilpailla näiden oppilaille ilmaisten harrastamisen mahdollisuuksien kanssa. Taiteen perusopetus väistämättä maksaa, mutta mikä olisi se porkkana jonka vuoksi TPO-opinnoista tulisi entistä houkuttelevampia? Huoli TPO-toimijoiden ja ammattiin koulutettujen opettajien työllistymisestä on suuri.